З А П И С Н И К

Од јавна расправа по Студијата за оцена на влијание врз животната средина за проектот: ДРЖАВЕН ПАТ А3, ДЕЛНИЦА БИТОЛА – ГРАНИЧЕН ПРЕМИН МЕЃИТЛИЈА, за потребите на инвеститорот Јавно претпријатие за државни патишта од Скопје

(Јавна расправа одржана во општина Битола со почеток во 12:00 часот)

На ден **15.04.2022 година (Ппеток)** во просториите на Советот на општина Битола, со почеток од 12:00 ч. беше одржана Јавна расправа по Студијата за оцена на влијание врз животната средина за проектот: "**ДРЖАВЕН ПАТ А3, ДЕЛНИЦА БИТОЛА – ГРАНИЧЕН ПРЕМИН МЕЃИТЛИЈА**". Јавната расправа беше организирана од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП) во соработка со инвеститорот – Јавно претпријатие за државни патишта (ЈПДП) и општина Битола.

Присутни:

- Александар Петковски – Помошник раководител на Секторот за животна средина, УЖС при МЖСПП
- Сашо Илиќ – Раководител на одд за бучава во Сектор за животна средина, УЖС при МЖСПП
- Јоже Јовановски – Раководител на Одделение за животна средина и социјални аспекти, ЈПДП
- Даринка Митева – Советник за заштита на животна средина и социјални аспекти, ЈПДП
- М-р Габриела Дуданова-Лазаревска – Експерт за ОВЖС (преставник на консултантот "(JV) ЧАКАР&ПАРТНЕРС и Градежен институт – Македонија А.Д.")
- Љупчо Аврамовски – Експерт за ОВЖС од "Енвиро Ресурси" (преставник на консултантот "(JV) ЧАКАР&ПАРТНЕРС и Градежен институт – Македонија А.Д.")
- Фросина Пановска, претставник на консултантот "ЧАКАР&ПАРТНЕРС"
- Александра Трајковска, претставник на консултантот "ЧАКАР&ПАРТНЕРС"
- Драганчо Волчески, претставник на консултантот "ЧАКАР&ПАРТНЕРС"
- Заинтересирани/засегнати граѓани (во прилог е Листа на присутни од јавната расправа)

Јавната расправа се одвиваше по следниот редослед:

1. Отворање и вовед

Јавната расправа ја отвори и водеше г. Алескандар Петковски – Помошник раководител во Секторот за животна средина во Управата за животна средина при МЖСПП. Тој извести, дека целосно се почитува и се постапува согласно националното законодавство за транспарентно претставување на Студијата за оцена на влијанија во животна средина (ОВЖС) и вклучување и комуникација со јавноста. Согласно постапката за ОВЖС – јавната расправа има за цел да ја претстави Студијата за ОВЖС од аспект на идентификувани потенцијални влијанија врз клучните медиуми на животната средина, предвидените мерки за заштита, ублажување и избегнување на негативните влијанија.

По краткиот осврт на целта за организирање на јавната расправа г. Јоже Јовановски, Раководител на Одделението за заштита на животна средина и социјални аспекти при ЈПДП ги поздрави присутните и го истакна значањето на проектот за регионот и поврзувањето со патниот правец Прилеп – Битола - Градско, делница од –коридорот X-d, кој со клучката Градско се поврзува со Коридорот X. Понатаму со клучката кај Битола преку Ресен, Охрид, кајклучката Требениште, би се поврзал со Коридорот VIII, чија што делница од Кичево до Охрид во моментов е во изградба. Исто така, се потенцираше дека оваа делница е од голема важност бидејќи е дел од паневропскиот сообраќаен коридор - Коридор X, кој се протега помеѓу Салцбург во Австрија и Солун во Р. Грција. Коридорот поминува низ Австрија, Словенија, Хрватска, Србија, Р.С. Македонија и Грција. Има четири краци: Xa, Xb, Xc и Xd. Коридорот Xd се протега помеѓу Градско - Прилеп - Битола - Лерин - Игуменица („Егнатија”).
Г. Јовановски информираше, дека пакетот документи потребни за да се комплетира целокупната проектна документација на ниво на Проект за инфраструктура и Основен проект за предметната делница се согласно Договорот помеѓу ЈПДП и “(JV) ЧАКАР&ПАРТНЕРС и Градежен институт – Македонија А.Д.“, се состои и од Студија за ОВЖС согласно Законот за животна средина, којашто треба да биде јавно достапна во постапка за ОВЖС и за која, на крај на постапката, МЖСПП треба да издаде Решение за одобрување за спроведување на проектот.

Во фазата на проектирање на патот се анализираат сите аспекти: технички, економски, финансиски, социјални и аспекти за животна средина, со цел да се изготват издржани решенија, коишто ќе бидат подобни за добивање Одобрение за градење. Откако ќе се комплетира целокупната документација, ќе се отпочне со постапка за изнаоѓање на извори за финансирање на градбата на патот.

Постојниот пат низ Битола ќе остане за користење на ниво на регионален пат, додека за новиот експресен пат, како пат од јавен интерес ќе се спроведува постапка за експропријација на земјиштето согласно Закон за експропријација.

3. Презентација на Студијата

М-р Габриела Дуданова-Лазаревска – како одговорен Експерт за ОВЖС и изготвувач на Студијата за ОВЖС, ги поздрави присутните и укажа дека сите прашања од страна на заинтересираната јавност поврзани со Студијата за кои нема да може да се одговори усно на расправата, ќе бидат одговорени по писмен пат. Посебните поглавјата од Студијата во повеќе детали ги претстави г. Љупчо Аврамовски – Експерт за ОВЖС.

Г. Љупчо Аврамовски ја презентираше Студијата за оцена на влијанието врз животната средина (ОВЖС) за проектот: “ДРЖАВЕН ПАТ А3, ДЕЛНИЦА БИТОЛА – ГРАНИЧЕН ПРЕМИН МЕЏИТЛИЈА“, за потребите на инвеститорот Јавно претпријатие за државни патишта од Скопје. Во презентацијата на Студијата за ОВЖС беа образложени и елаборирани основните параметри на проектот. Беа презенитирани главните карактеристики на проектот, оцена на влијание врз животната средина во и околу проектот, алтернативи кои биле земени во предвид, мерки за намалување на негативните влијанија врз животната средина, планот за управување со животната средина и анализа на ризици како и план и мерки за заштита од незгоди.

Г. Аврамовски потенцира дека се разгледувани вкупно три алтернативи и тоа Западна, Средна и Источна алтернатива, при што, разгледуваните алтернативи од технички аспект – се скоро

подеднакво тешки за изведба, но како најповолна е препорачана Источната алтернтива (воедно и разработена на ниво на Основен проект). Со Источната алтернатива не се предизивикува рушење на постојни изградени објекти, не предизвикува експропријација на градежно земјиште или на земјиште за идна урбанизација (нема донесени урбанистички планови), е подалеку од населените места и создава поволни услови за поврзување со другите патни коридори и развој на патната мрежа во регионот и пошироко.

По завршувањето на презентацијата на Студијата за ОВЖС, а пред да ја отвори дискусијата, г. Љупчо Аврамовски информираше, дека сите коментари на заинтересираната јавност од јавните расправи ќе бидат земени предвид и соодветно вградени во Студијата за ОВЖС. По усогласување и вградување на евентуалните забелешки, до МЖСПП ќе се достави финална Студија за ОВЖС. Потоа, Секторот за животна средина пристапува кон изготвување на т.н. Извештај за соодветност на Студијата, пред конечно да го донесе Решението за одобрување на Студијата за ОВЖС, коешто има важност од 2 години.

4. Дискусија

Г. Александар Петковски го отвори делот за дискусија и прашања од јавноста.

Дискусијата започна со прашања упатени од **г. Никола Димковски, претставник на Стопанската комора на Битола.** Во име на претседателот изјави дека долго време очекувале ваков тип на проект во нивниот регион. Постави прашање каква е временската рамка определена на почеток на градба и завршување на патот, што е од особено значење за градот од аспект на вработување и за развој на градот. Г. Јовановски одговори дека фазата проектирање, односно инфраструктурниот и основниот проект се очекува да бидат завршени во средина на годината по што следи ЈПДП да поднесе барање за добивање одобрение за градба. Проектирањето се врши по национална регулатива со имплементација на сите мерки за заштита на животната средина, но и според барањата на меѓународни финансиски институции со дополнителни проекти за социјалните барања и општествените влијанија. Г. Јовановски кажа дека во моментот не се знае точната сума за оваа траса, но индикативната финансиската проекција е околу 70 милиони евра кои инвеститорот ќе ги обезбеди преку кофинансирање од МФИ или од Европската комисија преку ИПА 3 рамката со оглед на тоа дека патот се наоѓа на европски коридор Xd. Проектот е на Единствената листа на проекти во секторот транспорт и за ваков тип на пат каде не се проектирани позначајни објекти градбата би траела околу 3 години. По заокружување на финансиската рамка може да се очекува набрзо отпочнување на постапката за тендерирање на градбата, една можнос е во рамки на ИПА 3 програмата.

Понатаму, прашање постави **г. Александар, граѓанин од општина Битола,** сопственик на земјоделски парцели од с. Долно Оризари па до с. Жабени, кој изјави дека неговите парцели се обработиливи и дека лично не сака трасата да поминува низ неговите парцели и праша каде може да се обрати за да добие информации за тоа како е лично засегнат со овој проект. Г. Јовановски дообјасни дека избрана е Источната варијанта за која се прават основен и инфаструктурен проект. По одобрувањето на инфраструкутрниот проект од страна на Министерството за траспорт и врски се изработува и Елаборат за експропријација, и на овој начин се добива и ќе се знае точната линија на експропријација. Понатаму, за време на постапката на експропријација, бидејќи се работи за проект од јавен интерес, како граѓанин кој е засегнат со експропријацијата (за што постои засебна постапка), во текот на таа постапка како сопственик ќе биде контактиран од Управа за имотно - правни работи при Министерстото за финансии, а доколку проектот се финансира со средства од МФИ ќе се одржи повторно Јавна расправа за експропријација и повторно ќе биде повикан како

граѓанин каде ќе може да се направи увид во елаборатот за експропријација. Во постапката за експропријација на секое засегнати правни или физичко лице ќе му биде понудена можност за спогодбено решавање врз основа на понудената цена направена од независен проценител и доколку странката не се сложува со надоместокот, ќе почне судска постапка за решавање на надоместокот. Согласно законот за експропријација, секој сопственик на парцела што се зафаќа со експропријационата линија ќе биде обештетен за имотот во рамки на законската постапка. Исплата ја врши инвеститорот – ЈП за државни патишта. Г. Јовановски рече дека од аспект на општествени влијанија со проектот најпрво се гледа варијанта да не се рушат постојни градби, трасата да не навлегува во урбанистички планови и потоа во земјоделско земјиште. За жал во Пелагонија најголем дел од земјиштето е земјоделско, но трасата мора некаде да помине.

Во продолжение збор зема **г. Петар Бакиевски од ЗК Пелагонија – Битола** како најголем производител на земјоделски култури, имаше повеќе прашања, како тоа колкав дел од земјоделското земјиште ќе биде одземен со изградбата на новиот пат, за колку ќе се намали земјоделското производство и дали источната варијанта е конечно дефинирана во оваа фаза или сеуште може да се влијае врз нејзиниот избор и како понатаму ќе поминува земјоделската механизација од една до друга страна на експресниот пат. Г. Аврамовски објасни дека Студијата за ОВЖС е направена согласно Законот за животна средина и нема калкулации за земјоделски површини. Исто така посочи дека оваа варијанта е подобра од повеќе причини но за жал ќе треба да помине низ земјоделско земјиште, но секако е поповолна од западната варијанта која ќе биде во конфликт со ДУП на градот Битола и ќе и попречи на железничката пруга. За поминување на механизација има патни премини и дополнителен простор од 2-5 метри за експропријација до експресниот пат, со цел да се движи механизација.. Дополително, претставникот на проектнатот г-ѓа Александра Трајковска дополни дека откако се избрала Источната варијанта за конечна траса која воедно претставува и најизводлива варијанта, на сите засегнати страни, меѓу на кои и на ЗК Пелагонија на ден 30 ноември 2020 година проектантот им ја испратил ситуација од конечната варијанта во .dwg формат по електронски пат и не е добиен одговор. Г. Јовановски се обврза преку проектантот повторно да ја прати по електронски пат конечната траса до ЗК Пелагонија – Битола, со цел странката да има увид во кои зони и парцели ќе поминува трасата.

Следниот говорник беше **г. Сашо Коруновски, претставник од фирмата "Кромберг енд Шуберт"** која се наоѓа во индустриска зона и е многу важно дека постојниот пат е во многу лоша состојба, а од нивната фирма има постојано возила кои транзитираат на овој пат, околу 40 -50 автобуси и комбиња три пати на ден, за жал и со сообраќајни незгоди и ја поздрави одлуката за почеток на проект за изградба на експресен пат. По постојниот пат има и 20 - 30 шлепери за транспорт на суровини и производи од компанијата. Постави прашање дали поврзаноста со новиот пат ќе води низ индустриската зона Жабени и каде ќе биде клучката за оваа зона и како ќе биде поврзана фабриката со експресниот пат. Претставникот на проектантот г. Драганчо Волчески рече дека кај зоната Жабени има патен јазол Жабени кој не е на страна на индустриката зоната туку се наоѓа десно од постоечкиот пат. Клучката е позиционирана да биде право на патот каде што е врската на индустриската зона со постојниот пат. Исто така, може повторно да се испрати цртеж од трасата за да се види јасно каде се поврзува постоечкиот пат на оставениот емаил во листата на учесници.

Г.Јовановски надополни дека постојниот пат Битола – Меџитлија ќе биде рехабилитиран исто така во скоро време.

Дискусијата продолжи со препорака од **г. Никола Димковски сега како загрижен граѓанин на општина Битола, а не како претставник на стопанската комора,** рече дека во процесот на градење посебно треба да се внимава за влијанието на водите и да не се дозволи скратување на трошоците во спроведување на атмосферските води долж трасата. Тој ја истакна појавата на значително големи поплави во Пелагониско поле кои настануваат по обилни врнежи и да се внимава да не се случи сценариото како со обиколницата Скопје каде што имало и човечки жртви поради, како што смета, проектантска грешка. Претставникот на проектантот г-а Фросина Пановска објасни дека при проектирањето е водено многу грижа за прифаќање на водите и нивно безбедно спроведување до реципиенти. Во проектот се земени предвид сите големи и мали канали и проектирани сецевасти пропусти за да нема задржување на водата, како и големи плочасти пропусти со 5 метри ширина и 4 метри висина и да не се попречат постојните водотеци.

Збор зема **г. Љубо Атанасовски од општина Битола** кој потсети дека пред неколку години во општината имало голема поплава и му сугерираше на проектантот да ги земе статистиките од Управата за хидрометеролошки работи во Скопје и да ги проектира решенијата за прифаќање на 100 годишни води (поплави) за да не дојде до катастрофална ситуација во иднина. Г. Јовановски им објасни дека со основниот проект за хидротехника се земени 100 годишните води во предвид и дека дури и во Студијата има мапа за поплави. Патот ќе биде оптимално проектиран и дека хидролозите работат на проекција на максимални протоци според податоците на УХМР од 1961 па наваму, врз основа на што се димензионираат објектите, додека проектирањето се врши согласно стандарди и дека со овој проект тие се целосно се испочитувани.

Последен прашање постави **г. Борче Корлевски, советник во Советот наопштина Битола** изјави дека е благодарен за презентацијата и дека со Студијата за ОВЖС сите параметри за заштита на животната средина се опфатени. Искажа дека општината долго време го чекала овој проект и праша што во овој момент може да се помогне и како општина, како да се подготват за потребите кои ќе произлезат од изградбата на патот? Друго негово прашање беше дали оваа година ќе започне и рехабилитација на постоечкиот пат Битола -Меџитлија. Г. Јоже Јовановски на ова одговори дека рехабилитацијата на постојниот пат е финансирана со заем од ЕБОР и дека оваа делница е влезна во програмата за рехабилитација и по консултација со колегите од ЈП за државни патишта ќе обезбеди поточна информација за времето на отпочнување на градежните работи. Понатаму рече дека ЈПДП е Јавно претпријатие основано од Владата чија главна задача е да ја развива државната патната мрежа на Република Северна Македонија, но најголеми соработници се општините и локалното население. Домашната задача на општината е веќе во голем дел завршена во процесот на проектирање каде општината дала позитивни мислења за да се дојде до оваа најповолна варијанта во координација со проектантите и други јавни претпријатија, но останува за оваа препорачана варијанта на ниво на инфраструктура во ПИМ постапката, општина Битола да даде позитивно мислење за да може да се продложи и реализацијата на проектот.

Бидејќи немаше други пријавени за дискусија, јавната расправа заврши во 14:00 часот.

Надлежен орган на државната управа:

Министерство за животна средина и просторно планирање (МЖСПП) – ***Управа за животна средина***

Плоштад Пресвета Богородица бр.3

1000 Скопје, Република Северна Македонија

Јавно Претпријатие за државни патишта на Република Северна Македонија *- Одделение на заштита на животната средина и социјални аспекти*

Назначено лице за контакт:
Јоже Јовановски, Раководител на Одделение на заштита на животната средина и социјални аспекти

Адреса на инвеститорот: "Даме Груев" бр.14, 1000 Скопје, Република Северна Македонија

Тел. 02 3118-044 лок.305   Факс: 02/3220 535

E-mail адреса: j.jovanovski@roads.org.mk;

Web страна на инвеститорот: http://www.roads.org.mk/

Слика 1

Слика 2

Слика 3

Листа на учесници на јавната расправа

Листа на присутни лица на Јавната расправа за проектот:Изградба на државен пат А3, делница Битола-Меџитлија одржана на ден 15.04.2022година (Петок), во зградата на општина Битола со почеток во 12.00 часот.

Р. бр.	Име и презиме	Институција	Контакт тел. и e-mail
1	Александра Трајковска	ГИМ/ЧАКАР	071-344-297, aleksandra.trojkovska@gim.mk
2	Фросина Панковска	ГИМ/ЧАКАР	072 246 596, frosina.pankovska@gim.com.mk
3	Пеце Петровски	Општина Битола	077-579 557 pecepetkovski21@gmail.com
4	Живко Марковски	Општина Битола	076365525 zivko.markovski@gmail.com
5	Тони Стојчевски	Општина Битола	076 485 472 akhtomi1@gmail.com
6	Драганчо Волческии	ГИМ/ЧАКАР	078-861-283 dragancho.volcheski@gim.mk
7	Снежана Бошевска	ТИА ЕУРОТЕСТ Видое	075237203 zveurotest@gmail.com
8	Зоќе Јовановски	ЗПДП	078 242 49 [illegible]
9	Љубо Атанасовски	Општ. Битола	076-485-779 ljubo_atanasovski@yahoo.com
10	Сашо Коруновски	Кромберг и Шуберт Македонија	071/390-951 sasho.korunovski@ksmk.kroschu.com
11	[illegible]	Приватен	071 235 748
12	Кире [illegible]	Советник	076 234 119
13	Марјана [illegible]	Приватен	075 203-770 marijana.[illegible]@gmail.com
14	Алексан [illegible]	Советник	076 [illegible] 021 [illegible]
15	Снежана Бојаџиева Димовски	Советник	snezana.bojadziev[illegible]@hotmail.com
16	[illegible]	РК Бабино	070/997-037 [illegible]
17	Веци [illegible]	[illegible]	[illegible]
18	Снежана С. Кашиќеска	ЗЗУНПИК	070/834 264
19	Павле Коновски	СТРЕЖЕВО	070.307 916
20	Валентина А. Цветаноска	О.Битола	076 485771 [illegible]VASIJA@GMAIL.COM
21	Илија Грујоски	ЈП„Стрежево"	070/307 545 Илија Грујоски Грујо grujo_grujo@yahoo.com
22			

23	Борче Корлевски	Совет на Општина Битола	075/209-880	borce_k7@yahoo.com
24	Бојан Божовиќ	Совет на општина Битола	075 357 773	bojanbt@gmail.com
25	Габриела Здравкова Лазаревска	ГИМ	076 361 789	gabriela.zdravkova@gim.com.mk
26	Даринка Митева	Вработен во ЈПДП	072 265 982	d.miteva@roads.org.mk
27	Петар Бакиевски	ЗК Пелагонија АД Битола	070 256 756	petar.bakievski@zkpelagonija.mk
28	Александар Поповски	МЖСПП	076 435 460	
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				